

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția. Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografiei archiepiscopale Sibiu strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.

Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 1282 B.

CONCURS.

Pe baza regulamentului seminarial votat în sinodul archiepiscopale din anul 1892, §. 5, și în legătură cu concludul consistorial din 16 Novembre 1893, Nr. 7337 B., prin acesta se publică concurs pentru ocuparea unui *post de profesor* la seminarul archiepiscopale din Sibiu, anume în secțiunea teologică pe lângă următoarele condițiuni:

1. Dotațiunea anuală împreună cu acest post profesorale este: în starea provizorie, adică până la întărirea alesului după trei ani de probă, de profesor definitiv: salariu 800 fl. și relut de cuartir 150 fl., ér după întărirea lui de profesor definitiv: salariu 1000 fl., relut de cuartir 200 fl. și după cinci ani de serviciu un adaus cuincuenal de 100 fl., care apoi se urcă tot la alți cinci ani câte cu 100 fl., până la suma maximală de 500 fl.

2. La concurs se admit indiviți ortodocși români, cari având esamen de maturitate, au absolvat cu succes bun studiile teologice, pe lângă acesta au făcut cu rezultat bun esamenul de calificațiune profesorală, după regulamentul sinodului archiepiscopale din anul 1875, în special din studiile principale grupate acolo în §. 7, punct 3, adică: istoria bisericească și dreptul canonic.

3. Suplicile concursuale sunt a se prezenta subsemnatului consistoriu până la 30 Martiu v. a. c. inclusive, instruate cu următoarele documente originale:

- a) atestat de botez;
- b) testimoniu de maturitate;
- c) absolutoriu clerical;
- d) testimoniu de calificațiune profesorală;
- e) atestat despre aplicarea și serviciile de până acum și despre purtarea morală, eventual și alte documente recomandătoare.

Sibiu, din ședința senatului bisericesc, ținută la 14 Februarie, 1895.

Consistoriul archiepiscopale.

Sibiu 15 Februarie 1895.

Contele Apponyi și partidul său, stând pe bazele transacțiunii dela 1867, între postulatele sale principale are înscrisă: armata națională magiară și emblemele naționale la reprezentanțele din străinătate ale monarhiei, la oficiile de ambasadori și consuli.

Dacă aceste două pretensiuni principale se vor realiza, — așa cugetă Apponyi și partidul, care-l urmărește, — se va rezolva între altele și cestiunea atât de ardetă a Ungariei, cestiunea de naționalitate, deorece prin realizarea acestor postulate statul ungar ar ajunge la o putere și la un prestigiu mare și atunci naționalitățile ar pleca capul, ar abdice de pretensiunile lor „absurde”, ce le au ați,

Diarul, „Bud. Hirl.” secundând în genere direcțiunea politică a lui Apponyi, în un prim articol din anul său dela 25 Februarie c., provacă pe bărbății de stet și politicieni magiari a inaugura o altă politică, până nu e târziu, „până e ziua și până când avem dreptul și putința de a decide asupra sortilor nostri”, insistând cu deosebire pentru armata națională, în care „se se pōta valida tōte virtuțile militare ale națiunei magiare”.

Acetă e de lipsă după numita foie pentru existența Ungariei. Intre alte eventualități, dice ea, desastros pōte fi pentru Ungaria un resbel cu Germania sau cu Rusia, care sfîrșindu-se cu înfrângerea noastră, ar pune capet neaternării Ungariei. Mai mare este însă acest pericol din partea Rusiei, pentru-că la nord și sud ușor se pōte nasce conflict de interese; pentru că Rusia pōte conta la aliați europeni; pentru că populațiunea, avuția, căile ei terate și armata mereu se sporesce și pentru-că Rusia pōte avea la dispozițiune oști ajutătoare în Muntenegru, Sērbia și România și pōte și în Bulgaria, cari se năvălesc aici. Influența, ei e preponderantă în Orient și pōte promite părțile Ungariei.

Față de acest pericol aliată ne este numai Austria, dice mai departe „B. Hirl.” dar ea este prea slabă, ca să ne mântuie, ci invers Ungaria, o Ungarie puternică, cu armată națională, organizată așa ca virtuțile militare ale națiunii magiare se se pōta valora, pōte se mântuie Austria. Etă deci necesitatea armatei magiare!

Este bine zugrăvit în acest articol al lui „Bud. Hirl.” pericolul din partea Rusiei, pe care de nenumărate ori l-a accentuat și publicistica română, este adevărat și aceea, că în fața pericolului moscovit, care alătura cu magiari amenință și naționalitățile, noi trebuie să ne căutăm spriginul, în locul prim în puterile noastre, dar noi de loc nu putem pricepe, cum ne-ar putē mântui de Ruși o armată magiară, organizată așa, cum pretinde „Bud. Hirl.”

Este curios, cum Apponyi și dimpreună cu el alți politicieni judecă în acest punct. Ei zidesc casa, îi fac coperișul, fără însă de a o clădi pe o basă solidă, decât pe grandomanie și șovinism. Este grandomanie, când dice că armata magiară ar putē da pept cu succes cu Rusia și ea singură să mântuie Austria, și este șovinism, cum ar vrea ei să organizeze acetă armată.

Dacă e vorba să ne întărim în fața viitoarelor pericole, apoi baza la acetă trebuie să se pună prin îndestulirea deplină a naționalităților și după acetă, dacă e vorba de armată, ea ar trebui să fie organizată așa, ca nu numai virtuțile magiari, ci virtuțile militare ale tuturor popōrelor să se pōta valora.

Așa, și numai așa va putē Ungaria să înfrunte cu succes pericolele ce ar amenința-o din afară, ér nu cu fudulii șoviste propagate ați pe tōte căile.

Revista politică.

În ședința camerei ungare din 22 Februarie a. c. contele Apponyi a ținut un discurs remarcabil, referitor la proiectul despre apropiatiune. Din acest discurs estragem următoarele enunțțiuni caracteristice:

Dacă este să ne clarificăm asupra cestiunei de încredere, trebuie să avem înaintea ochilor mai întâiu programul guvernului. Situațiunea de față a țării e forțe serioasă.

Relele economice formeză numai o parte a greutăților. În legătură cu ele se ivesc rele sociale, nemulțămire și ferebre în clasele serace ale poporului, tocmai în ținuturile cele mai roditoare. Pe acetă se atacă „integritatea morală a națiunei” prin mișcarea naționalităților; și spre a umple, cupa, avem înaintea; nōtră un șir întreg de simptome ale păcii confesionale turburate, ale unității naționale sdruncinate.

Pentru delăturarea crizei economice guvernul nu desfășură o acțiune consecventă, conscie de sine și cu plan ér despre cestiunea socială Bánffy, cum însuși a mărturisit, nici ideie nu are.

În cestiunea naționalităților onor. d-n ministru președinte a ocupat fotoliul său ministerial cu o ore-care reputație de mai înainte stabilită. Nu dice, că așa fi inclinat, de a mi apropiia cu tōte mijlocele și în integritatea sa acea politică, ce a urmat-o d-l ministru președinte în cercul său mai vechiu și mai strēm de activitate față cu naționalitățile. Eu cred, că condiția fundamentală a oricărei politice bune o formeză, și față cu concetățenii nostri de limbă nemagiară, respectul legii și necondiționata respectării drepturilor garantate în constituțiune.

Nu voim să afirmăm prin urmare, că așa putē să aprob și acceptez, în metoda și în mijlocele ei, acea poli-

FOIȚA.

Adamklissi.

(Conferință ținută la Viena cu ocazia aniversării esistenței de 25 de ani a societății archilogice).
(Încheiere.)

A fost o fericire pentru Roma, că după turburări interne și un șir de regenți slabi a căpătat în cavalerescul spaniol Traian un căpitan născut, care preveni o lovitură capitală. Și acum încă puternicii pilastri de pētră ai unui pod peste Dunăre la Turnu-Severin și inscripția unei strade dela Porțile de fier de lângă Orșova dovedesc serioșitatea, cu care a pregătit atacul. Și totuși un prim răboiu de doi ani a sfîrșit cu o pace insuficientă. A trebuit o concentrare nouă, s'au atras chiar legiunile armatei Rhinului, pentru a deveni după trei ani stăpânul dugmanului. Biruința sa finală din anul 107 d. Chr. fu apoi o distrugere totală.

Decabal se sinucise cu sabia, nobilimea bēu otravă, poporul emigră în călduri și o colonizare nouă, energetică distruse limba până la unele urme, rămase în limba română. Tōtă acetă dramă e povestită pe superbul relief, care ornēză columna lui Traian din Roma.

Dacă înțeleg bine povestirea acetă figurată, Traian a început răboiul al doilea la Marea Nēgră. Barbarii trecuseră aci Dunărea, erau gata să dea asalt digurilor din Dobrogea și aprōpe de victorie, când Traian aduse ajutor. Lupta acetă gree va fi fost motivul pentru care simbolul triumfului din întregul răboiu s'a aședat pe un loc depărtat dela scena adevărată.

Printre monumentele, prin care popōrele antice își celebrau isbândile, cel mai obișnuit era Trophea a cărei origine se găsesce la greci, într'adevăr, după epoca lui Omer, dar tot în antichitatea destul de depărtată. Ideia acestor monumente purcede din imaginația populară, care își inchipuia, că sufletele celor morți au o înviare răufăcătoare în contra căreia trebuie să te aperi. Aceste monumente de amintiri și totodată de apărare se făceau în modul următor:

Pe un loc mai înalt, care domina câmpul de luptă, se ridica o movilă de pământ sau de pētră; se înfigea o prăjină și pe un alt lemn transversal se agăța armura răboinicului ucis; în vēr se puneau coiful. Acetă amintire și totodată sperietore era menită a răspândi grōză și a slăvi divinitatea, care a dat isbânda. De asemenea monumente răboinice și primitive pe care chiar dușmanii

le respectau, a născut ideia de a ridica adevărate zidiri neperitoare de pētră sau aramă în forme variate, care în urmă s'au dezvoltat artistic, mai ales la romani. Chiar arhitectura renascerii a moștenit acetă formă, pe care o vedem utilitată într'un mod monumental în palaturile vécului de mijloc ca ornamentare.

Arhitecții romani au întrebuintat ideia și au dezvoltat-o într'un mod măreț, mai ales acolo unde era vorba de a impresiona popōrele barbare prin amintirea puterii și a victoriilor romane. Multe din aceste monumente au pierit; de pildă tropheele superbe, pe care le-a ridicat Drusus pe malul Elbei, Germanicus pe țărmul riului Weser, Pompeius pe un munte al Pirineilor. Avem însă și astăzi în ruina unui turn lângă Nizza la piciorul Alpilor maritimi (La Turbia) un monument, pe care îl ridicase August după învingerea popōrelor alpine.

Și arhitectul care a ridicat monumentul dela Adamklissi a urmat aceiași tradițiune; opera sa ne face să ne inchipuim o categorie întregă de monumente analoge, care au dispărut.

Semnul și amintirea Victoriei erau lucrul principal, arhitectura servea de basă. Vorba era a ridica trophea cât mai măreț,

de a i da o basă cât de nemișcătoare și a ridica la o înălțime potrivită. În genere înălțimea tropheei era de 12 metri, adică trei caturi de casă; grinda tradițională era înlocuită prin lespezi ovale de un diametru de doi metri: peste acesta veneau blocuri gigantice și structura superioară; totul se termina prin coiful, despră care trebuie să presupunem, că era încununat. Se întrebuinta o ornamentare forțe îngrijită și bogată pentru reproducerea peptarului și a zalei; în genere se reproduceau pe dēnsele aculele împărătesc și figura lui Traian în relief, cum calcă pe barbari sub copitele calului său. Sē adaugăm alte părți ale armurei, arme de tot felul, semne de răboiu și se complectau monumentul cu statue, care reprezentau barbari în lanțuri.

Întregă trophea era aședată pe un turn în patru colțuri zidit din petri masive și încunjurat de un cerc care, spre mai mare siguranță, forma împrejurul turnului o apărare de ciment. Acetă zidire interioară se împodobeau pe din afară cu ornamente arhitectonice. Monumentul era încunjurat de o basă compusă de șapte trepte, de un zid nu tocmai înalt în forma cilindrică, el cuprindea în sus 54 câmpuri metopice, pe care erau iar reproduși barbari legați de copaci;

tică, ce a urmat-o mai înainte d-l ministru-președinte în cercul său mai restrins de activitate. Una însă a rezultat în mod plastic din această politică, aceea adevărată, că onor. ministru-președinte a scris pe stégul său susținerea caracterului național al statului ungar, fără de cruțare, adese-ori și cu mijloce, ce nu le pot aproba, dar cu totă hotărîrea și fără de compromisuri; și reputațiunea lui constă tocmai în aceea, că a fost recunoscut ca un reprezentant tipic al tendinței, care e numită, adeseori necorespunzător, șovinism. Acum însă a pătîto și d-l ministru-președinte, cum vedem exemple în istorie, pe toate terenele activității publice, că sentința germană: „Cresce omul cu ale sale scopuri mai înalte“, se traduce în terminologia politică așa, că dacă omului i-se ivesc scopuri mai înalte, el se grăbește a îngrijii să nu-i rămână un renume peste măsură de mare a bunelor sale însușiri (ilaritate). Cel dintău lucru, ce l'a făcut d-l ministru-președinte, este că pe toți aceia, cari pôte se tem de tendința sa magiară șovinistă a căutat să-i liniștească, că această tendință nu este așa de periculoasă, cum s'a părut până acuma (L. Olay: această a dovedit-o deja la înmormîntarea lui Kossuth!).

Prima manifestare a politicii de naționalitate a on. guvern a fost faimosul pact cu sașii. Admit, că din punct de vedere de partid, acest pact a fost neapărat de lipsă. Că ore această pôte deștepta încredere în politica de naționalitate a guvernului este altă întrebare. Că deputații din fundul regiului sunt conduși de convingerea lor generală politică în tabăra partidei liberale, nu pot să observ nimic contra. Ceea-ce nu-mi place, este modul și chipul remănerii lor în această partidă, care remăneri s'a întemplat pe baza unui program, ce privește interesele lor deosebite de naționalitate și pe baza unei asemenea declarațiuni; și nu-mi place, că această declarație cuprindea aprobarea așa numitului program al partidei populare săsesci de către d-l ministru-președinte. Acest program însă nu e de așa, ca un astfel de bărbat de stat să-l pôte considera comptabil cu crezul său politic. Politica de naționalitate a guvernului s'a prezentat așadar foarte nenorocită. (Aplauze în stînga și în stînga estremă).

Mai departe Apponyi negă guvernului capacitatea, de a restabili pacea confesională. Dînsul nu cere revizuirea legilor bisericesci-politice și nu vrea să ațite țera cu acest postulat, dar pretinde ca executarea acestor legi să se facă așa, ca să nu se dea nutremînt ațîțarilor politice. Prin procederea sa nechipzuită, partida dela

putere a creat o contra-acțiune, și dacă ea va face asemenea greșeli și la executarea legilor, dacă va voi să le execute înainte de a fi date condițiunile prealabile morale și organice, atunci răul va deveni și mai mare.

Dacă cei din dreapta ai guvernului se gîndesc se întărescă puterea de acțiune slăbită a parlamentului printr-o unire a tuturor partidelor, ce stau pe baza punctului dela 1867, se înșelă. Causa slăbirii puterii de acțiune nu e lipsa unei majorități mari ci firea politice și a sistemului însăși.

De gēba se va vorbi naționalităților de împăcare, sau de suprimare a mișcării naționaliste, de ar spune-o chiar br. Bánffy, fostul fișpan dela Desiu și Bistrița, ca ministru președinte; această va fi zadarnică pe cātă vreme nu se va întări înafară prestigiului poziției deosebite și separate a națiunii magiare și a statului magiar.

Cont. Apponyi stăruie aici pe lângă postulatele sale naționale față cu armata, cari trebuiesc realizate în cadrul pactului dela 1867, dacă estă ca politica magiară să fie respectată de toți. Trebuie să facem, ca națiunea magiară să se reintărească la cultul idealelor naționale, dice el, și deoțrece guvernul uu e în stare a face, ca națiunea magiară să fie în parlamentul ei capabilă de acțiune, deoțrece este rău întreg sistemul lui politic, de aceea el (Apponyi) nu votăză mijlocele pentru continuarea acestui sistem și refuză, în numele său și al soților sei de principii, primirea proiectului de lege bugetar.

Organul clerical catolic din Alba-regală, „Fejérmagyeyi Napló“ scrie următoarele: „Dacă toate au să se întemple, precum planuește guvernul și după-cum au anunțat foile magiare oficiale, atunci casa magnatilor încă pe la începutul săptămănei viitoare din nou va avé înaintea sa proiectele despre libera exerciere a religiei și despre recepțiunea ovreilor, cari încă în tîmna trecută au fost odată respinse din partea magnatilor. Pertractările, ce ministrul president Bánffy le a avut cu cāti va magnati din opoziție în ceea ce privește mai ales neconfesionalitatea și astfel amintitele proiecte după totă probabilitatea din nou vor avé să fie respinse. Opoziția în politica bisericescă a casei magnatilor își are neschimbat punctul său de vedere: se luptă pentru principii, ér nu pentru vorbe goale și pentru astfel de modificări, cari ar lăsa neatinsă esența numitelor proiecte. În ceea-ce privește acum pertractarea acestor proiecte, trebuie să cerem, ca mai întău proiectul despre libera exerciere a religiei să se pună în dezbateri, pentru

că numai acesta va limpezi situațiunea. Presupunēnd, dar neadmițînd, că acest proiect ar avea să fie votat, atunci recepțiunea nu mai pôte forma obiect de discuțiune, ci divine simplu de prisos. În proiectul despre libera exerciere a religiei se cuprinde deja trecerea, precum tot în acest proiect se cuprinde și cu privire la ovrei atăt educațiunea religioasă a copiilor, cāt și trecerea. Va se dică, tot ceea-ce aflăm în numitul proiect cu privire la ovrei, se espune încă odată separat și în proiectul de recepțiune. Prin urmare totul depinde dela votarea asupra primului proiect“.

După-cum comunică un circulariu al biroului casei magnatilor, în ședințele casei vor veni la dezbateri începēnd din 11 Martiu n. a. c. și zilele următoare mai întău: „budgetul statului pe anul 1895“, apoi proiectele de lege politice-bisericesci „despre libera exerciere a religiei“ și despre „recepțiunea ovreilor“.

În ceea-ce privește programul de lucrare al camerei deputaților, se spune, că după încheierea dezbaterii asupra apropiatiunii, se va pertracta proiectul de lege despre numerariul disponibil al caselor și în legătură cu această ridicarea unui împrumut al sumelor necesare pentru regularea porților de fer. Acest împrumut însă deocamdată nu se va ridica, ci numai în a două jumătate a anului se va pune la dispozițiunea subscribenților.

„Reichspost“ scrie, că situațiunea ministeriului Windischgrätz s'a agravat în mod considerabil. Din interpelațiunea lui Steinwender se vede lămurit, că încercarea, de a îndupleca pe germani-naționali să intre în coaliție, n'a reușit; reținerea istrienilor italieni de la orice manifestatiune de dolu față de decedatul arhiduce Albrecht îi face mare greutate ministeriului, pe cînd clubului Coronini îi este bine venită, cu toate că acest club este în totală descompunere. Mai rău însă i-a mers clubului Hohenwart. Se scie, că cu vre-o câteva zile mai înainte contele Wurmbrandt a pus la cale cu chiu cu vai în dieta provincială din Gratz un compromis în afacerea gimnasiului din Cilli. Acest compromis însă pentru cercurile vieneze n'a fost mistuibil.

Din cele întemplate în Gratz și Viena se vede perplexitatea, în care se afla ministeriul. S'a introdus în budget o poziție pentru gimnasiul din Cilli. Clubul Hohenwart persistă, ca această poziție să fie aprobată. Stînga însă — cu excepțiunea unor posesori de pămînt, — este contra acestei pozițiuni, tot astfel sunt contra și germani-naționali și pôte chiar și clubul Coronini. Tonul în privința acestă îl dau cehii tineri, cari în afacerea acestă vor vota cu ministeriul. Astfel va raportă ministeriul față de partidul coalițiunii o învingere cu ajutorul celor mai neîmpăcați dușmani ai sei.

Învîngerea acestă însă înseamnă căderea ministeriului. Cu deosebire va fi foarte precară situațiunea pentru contele Wurmbrandt și Plener, cari trebuie să voteze contra partidului la care aparțin. În astfel de situațiune se află la anul 1878 și ministeriul Auersperg-Lasser. Majoritatea partidului său sub conducerea lui Herbst și Sturm a fost contra în cestiunea bosniacă. Cu politica bosniacă putea străbate ministeriul numai cu ajutorul dreptei opoziționale. Cu ajutorul lui Hohenwart, Dunajevski și Prazák a raportat o învingere asupra stîngei, cînd însă a învins partidul seu propriu, a trebuit să plece. — Tot cursul acesta se vede că-l ia și desvoltarea actualului cabinet din Austria.

În camera deputaților din Londra s'a continuat dezbateri în cestiunea vamei pentru bumbacul indian, discuțiunea carea se arătase a fi fatală pentru

guvern, Cabinetul însă a trecut norocos peste grōpa ce i-o sebase propunerea lui James. — La începutul ședinței Goschen în calitate de deputat, și nu în numele opozițiunii, declară ca în cestiunea de pe țapet nu pôte fi nici vorbă de neîncredere. Camera se nu aibă în vedere avantagiuri de partid ci să-i dovediască desinteresarea prin aceea, că ascultă vocea Indiei și nu periclităză puterea Angliei în Orient ceea-ce ar urma, dacă ar asculta de vocea deputaților din Lancashire; cu toate acestea speră, că guvernul va lua în dreapta considerare și plîngerile Lancashirei asupra dărilor de consum. Ministrul de finanțe Harcourt declară, că guvernul ne ținēnd cont de pericolul, că și va perde voturile alegătorilor se va lăsa condus numai de echitate față de India; e însă gata a lua în considerare plîngerile Lancashirei referitoare la dările de consum. Ar fi regetabil, dacă această cestiune se va devalva la cestiune de partid. Dacă guvernul va cadé, n'ar putea se cad în o cestiune mai dēmnă decăt această. Dacă rezultatul votășărei ar conduce la așa ceva, India ar simți în totdeauna, că parlamentul n'a fost just față de dēnsa.

După această se pune la vot propunerea lui James, carea dice, că în semn de protestare contra inactivărei vamei după bumbacul indian camera să-i amāne ședințele, și cu 304 voturi contra 104 se respinge.

Despre cestiunea egiptenă se anunță din Cairo Agenței Reuter, că consiliul de miniștri sub presidența chedivului a acceptat un decret, în sensul căreia să se înființeze un deosebit tribunal pentru judecarea astorfel de delictes și transgresiuni, pe care le comit indigenii față de ofițeri, soldați și marinari englesi. Ori-ce apelațiune are să fie exclusă. Legea referitoare la activarea judecătorei se va publica numai după-ce consulul engles lordul Cromer, și consuliile celorlalte puteri reprezentate în Cairo vor fi aprobat decretul. Eventuale schimbări în ministeriu nu sunt probabile.

Agenței Havas în Paris i-se raportează din Cairo, că în butul știrilor răspândite de presa englesă, în Egipt e liniste deplină. Astfel aserțiunile diarelor din Londra sunt total nebasate. Ba în Cairo se dă expresiune bănușă, că articoliile din urmă ai diarelor englese conțin provocare sistematică cu scopul de a începe agitațiune, din care Anglia voese se tragă folos.

Noutăți.

† Parastas pentru arhiducele Albrecht. Din incidentul trist al morții Altepei Sale arhiducelui Albrecht, unchiului Majestății Sale, se va oficia Sămbătă în 18 l. c. v. la 11 ore a. m. parastas solemn în biserică noastră parochială din cetate, la care sunt invitate autoritățile militare și civile din loc.

~ Reprezențațiune teatrală. Marți, în 5 Martiu n. c. va da societatea diletanților de teatru român o reprezentațiune teatrală, în teatrul orășenesc de aici. Să va juca „Bustul“ comedie în 2 acte de Zell. Atragem atențiunea asupra acestei reprezentațiuni teatrale a publicului nostru, care are așa de rareori ocaziune a se delecta în reprezentarea de piese în limba română.

~ Un dar pentru „Asociațiunea transilvană“. „Dreptății“ i-se comunică, că George Filip, avocat în Tășnad (Selagiun), care a murit acum sunt vreo trei săptămăni, testă „Asociațiunii transilvane“ 20.000 fl., ér pentru scopuri bisericesci a lăsat 4000 fl.

~ † Arhiducele Albrecht. Fōia oficială publică ordinul către armată al Majestății Sale, în care se dice, că amintirea neperitōre a arhiducelui Albrecht va rămāne armatei ca un paladiu de perseverență fidelă și de încredere în învingere. Regimentele 44 de

în fine, totul era pus sub un acoperemînt în forma conică. Așa cum era monumentul în întregimea lui, avea un diametru de 27 metri, și împreună cu trophaea, o înălțime de 32 metri. Cu o dibăcie și o prevedere uimitoră, totă îmbrăcămîntea de piatră era susținută și cimentată prin legături interioare de fer, care trebuiau să i asigure soliditatea pentru vecinicie. Abia în urmă, cînd după multe secole, după ce timpul și ômenii au conlucrat la distrugere, această legătură s'a deslăcut piatră cu piatră, și astfel admirabila cōjă de piatră, care apēra miezul masiv al monumentului a putut să se dispartă în bucăți. Cînd s'a întemplat această, nimeni nu nu o pôte sci. Numai un cutremur a putut să dērime trophaea, care încorona monumentul și să facă începutul distrugerii, pe care nise brațe barbare au continuat-o.

Ori unde se grăesce romănesc, nici o legendă nu este mai cunoscută și mai nămorată decăt aceea alui Traian, care e venerat ca un erou al nēmului. Faptul, că un popor cinstesce astfel memoria aceluia care a nimicit strămoșii, ar putea să pară ecstra ordinar; cu toate acestea, lucrul se esplică istoricesc. În sinul regatului dac cucerit și colonizat de Traian, s'a format germenele națiunii române. Adamklissi pôte trece cu drept cuvēnt ca actul ei de nascere. Din-

tr-o parte a vechii provincii romane a eșit astăzi un regat liber, care se avîntă cu puteri împrăpătate spre progres. Se înțelege dar bucuria, cu care învățatul academician român, care a introdus Adamklissi în literatură, numără acest fapt printre isbăndile patriei sale. Monumentul zidit de legionarii români a fost desgropat din dărāmăturile secolilor de către soldații români. În ochii patriotului care scie să stabilească comparațiuni, regele Carol pășesce în ursita Romăniei alături cu Impăratul Traian. Și el a sosit ca Domn stăpînitor, venind din țērmuri străine; dar n'a cucerit țara cu ôste si prin rēșboiul crăncen, ci a descălicat ca simplu călător al companiei danubiane, în ziua de 20 Maiu 1866 și într-o clipă a cucerit inimile prin însușirile sale. Și el a ridicat un monument ca amintire a faptelor sale. Acest monument nu se ridică în v'o pustietate arsă de sōre, ci în singuritatea împădurită a unei frumoșe văi a Carpaților. Acolo castelul Peleș se arată ôșpelui ce vine dela Adamklissi ca un trophaeu al păcii. Precum în evoluțiunea eternă a lucrurilor, nimic nu se repetă în același fel, ci într'un chip vecinic schimbător, Adamklissi și Peleșul intrupēză într'adevăr două faze însemnate ale istoriei românilor.

Otto Hendorf.

Invăţaceii meseriaşi, cari doresc
a reflecta la vre-unul dintre aceste

Editura și tipăriul tipografiei archidieceșane.